

Objectiu: Catalunya

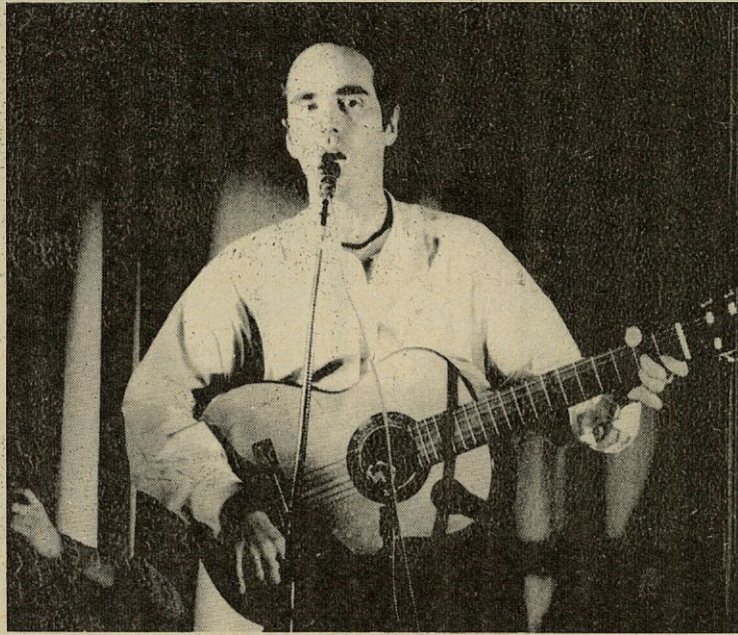
Fidelitat, Lluís Llach com a exemple

Darrerament han aparegut diversos comentaris sobre la feblesa de la cançó catalana que ha passat d'un paper protagonista en els espectacles populars públics a una situació més o menys residual davant l'allau de grups i cantants de més enllà les fronteres catalanes. Entre les argumentacions explicatives hi ha diversos factors cabdals: L'absència o abdicació dels promotors cívics, de base, que han oblidat l'activisme cultural per a situar-se en l'activisme polític, l'increment de la presència de les multinacionals del disc amb l'envigoriment de la indústria fonogràfica madrilenya, el resultat de tanta i tanta pressió —ràdio, televisió, cinema...— de la llengua anglesa, les discoteques que han estat —i són— el més ferm baluard d'influència musical forània, etc.

Per combatre aquesta situació la Generalitat de Catalunya ha efectuat alguna iniciativa, dins la migradesa dels seus pressupostos, com concursos, festivals i mostres, el suport a molts cicles musicals, l'edició d'una «Guia de la Cançó» que hauria de tenir una gran difusió en tots els centres locals i comarcals susceptibles d'organitzar festivals de cançó catalana, etc. Tot i així l'acció institucional a fer és encara considerable. Potser un programa-magazine en les emissores de la Generalitat al costat dels musicals estrangers —«Plàstics Dràstics», «Calendari Pop», «Inèdits i Pirates», «Jazz a l'Abast»...— i un altre també a TV3; tan debò, d'altra banda, en la seva programació cultural on el teatre, l'art, els llibres, la música... semblen inexistent a Catalunya.

Aquests dies Lluís Llach ha estat present pel seu esplèndid programa especial a la Televisió de Catalunya l'onze de setembre i pels festivals que ha fet amb un èxit extraordinari d'audiència —Vilafranca, Olot, etc.—. Varem tenir l'oportunitat d'assistir al IV Festival Internacional de Música de l'Empordà a la Plaça del Fort del Conjunt Monumental de Vilabertran on Josep Tero i Lluís Llach arrencaren els més sentits aplaudiments per la qualitat de les lletres —Oliver, Espriu, Roís de Corella, M. Angels Anglada...—, l'esplendidesa de la música —«Campanades a Mort», «Vergès 50», «Viatge a Itaca»...— la professionalitat general de l'equip —so, llum, organització...— i la vinculació amb la realitat política general —«No a l'Otan»— o estrictament comarcal —«Defensem els aiguamolls»—. Tot plegat ens semblava retornar-nos al paisatge i la iconografia mediterrània de fa deu anys on un poble sensibilitzat lluitava en la defensa de la veritat, la veritat i la justícia malgrat la constant alemanització —de Bonn és clar— de la present societat que ens apropa inexorablement al model utòpic i futurista tan glossat darrerament on la persona esdevé un número codificat, criminal en potència, servidor de l'Estat, consumidor forçat, amb veu debilitada i amb poca potència en la millora general del progrés social.

Ens agrada extraordinàriament que un grup organitzador, les Joventuts Musicals, del IV Festival sacrificqués temps de la seva vida en una activitat social i cultural que enalteix

l'Empordà, enlaira Catalunya gràcies a la categoria demostrada. La presència d'automòbils estrangers demostra com si al turisme hom li ofereix espectacles de categoria, arrelats a la terra, actua positivament. En aquest equip dinamitzador hem pogut constatar com militants, amb carrec polític de partits enfrontats habitualment, es donaven la mà gràcies a la música, la cançó, a la catalanitat i la cultura en definitiva. A nivell de base hi ha sovint més afinitat, en les comarques catalaníssimes del Gironès, la Selva o l'Empordà, que no en les cúpules dirigents mediatitzades per ordres llunyanes o estratègies globals quan la tàctica popular, de la base, i tanmateix bàsica, és la de fer avançar el país gradualment vers, encara, més espais de llibertat, més espais de cultura.

Josep Tero i Lluís Llach en l'actuació que dona peu al nostre

comentari d'aquesta setmana avalaren la continuïtat en el treball cultural i la fidelitat al marge de les defallides de grups o intèrprets que obliden la situació de provisionalitat de la nostra llengua —en un marc opressor pel bilingüisme— o de la nostra cultura —afeblida pels circuits comercials en castellà— amb el rerafons d'un Estat que no només no protegeix sinó que cal estar-hi sempre en guàrdia donat que sembla el principal enemic de Catalunya. Els cantants, com tot artista representatiu sigui un pintor, un escultor, un músic, un poeta, ajuden en gran manera a definir una territorialitat lingüística i, sumant el plaer estètic general, esdevenir els exponents d'un sentit col·lectiu. Raimon o la Marina Rosell, Al Tall o la Maria del Mar Bonet, Tero o Llach, representen en aquests moments, malgrat tot, més que

uns simples cantants del país normalitzat. En escoltar les belles modulacions de la veu del fill de Vergès observava una mà tremolosa que sostenia un encenedor encès, la tramuntana petava de valent i la flama feia uns intermitents, mans protectores, una a cada banda del foc, protegiren el color viu i rogent, feia comparacions amb la identitat catalana, la llengua i la cançó, a la cultura en definitiva, tan fràgil també i precissada de mans protectores que l'aixopluguin de la tramuntana poderosa. Llach donava força a les mans que feien paret, tot cremant-se sacrificadament i tanmateix es pot parlar ja del fenomen «Llach» com ahir fou el fenomen «Raimon» o «Trinca». La constant fidelitat temàtica de les cançons de Llach, el seu sentit davant la injustícia col·lectiva i de respecte als drets humans, la trajectòria del 1967 ençà amb un monolingüisme exemplar fan que tinguem un deute de gratitud per la seva labor, constància i rigor, amb un esforç que només ell i el seu equip coneixen. Quan Edigsa és història immediata i petits segells intenten com Blau seguir una noble trajectòria caldria que l'Empordà reconegués a un dels seus millors fills tot posant a la casa natal, per exemple, una placa amb un text com: «Bon viatge als guèrters que al seu poble són fidels». Llach, com el mar, ens acompanya sempre, a estones revoltat, a estones trist i malencònic. Al mar però no li donem les gràcies, el mirem, l'estimem, l'escoltem i desitgem que la contaminació el preservi net i vigorós, amb la naturalitat de saber-lo nostre, prop i, per tant, ben viu.

Josep M. Figueres